

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Сергій ОКОВИТИЙ

«26» 2025 р.

ПОГОДЖЕНО

В.о. проректора
з науково-педагогічної роботи

Наталія ГУК

«25» 2025 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ

для вступу на навчання за освітнім рівнем магістра
на основі освітнього ступеня бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
за спеціальністю А4 Середня освіта
(Освітня програма – Середня освіта (Географія))

Розглянуто на засіданні вченої ради
історичного факультету
від «24» березня 2025 р.; протокол № 11

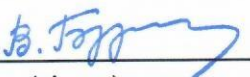
Голова вченої ради _____ Дмитро АРХІРЕЙСЬКИЙ

Дніпро-2025

Укладачі програми :

1. Безуглий В., зав. каф. географії, доц.;
2. Суматохіна І., доц. кафедри географії;
3. Лисичарова Г., доц. кафедри географії;
4. Бондаренко З., декан факультету психології та спеціальної освіти

Програма ухвалена на засіданні кафедри географії
від «11» березня 2025 р., протокол № 11

Завідувач кафедри (Віталій БЕЗУГЛИЙ)
(підпис) (ім'я та прізвище)

та на засіданні науково-методичної ради історичного факультету від
«21» березня 2025 р., протокол № 4.

Голова (Альберт ВЕНГЕР)
(підпис) (ім'я та прізвище)

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Фаховий іспит (ФІ) передбачає перевірку здатності вступника до опанування освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Результати ФІ зараховуються для конкурсного відбору осіб, які на основі ступеня бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) вступають на навчання для здобуття ступеня магістра.

Програма фахового іспиту для вступу на навчання за освітнім рівнем магістра за спеціальністю А4 Середня освіта (Освітня програма – «Середня освіта (Географія)» містить питання з циклу дисциплін професійної підготовки бакалавра:

1. Педагогіка
2. Психологія
3. Методика викладання географії у закладах загальної середньої освіти
4. Фізична географія України
5. Економічна і соціальна географія України

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ОЦІНЮЄТЬСЯ ВСТУПНИК

Навчальна дисципліна № 1 «Педагогіка»

Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину. Педагогіка як наука про виховання людини.

Тема 2. Проблема розвитку особистості та їх значення для виховання.

Тема 3. Теорія виховання.

Тема 4. Позакласна виховна робота.

Тема 5. Теорія освіти і навчання.

Тема 6. Закономірності і принципи навчання.

Тема 7. Методи навчання та їх класифікація.

Тема 8. Сучасні педагогічні технології.

Тема 9. Форми організації навчання.

Тема 10. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю учнів.

Тема 11. Школознавство.

Тема 12. Сучасний учитель, його діяльність і професійне зростання.

Навчальна дисципліна № 2 «Психологія»

Тема 1. Предмет, методи, завдання і основні принципи психологічної науки.

Тема 2. Основні етапи становлення психології як науки.

Тема 3. Психічні процеси.

Тема 4. Пам'ять та увага людини.

Тема 5. Поняття про мислення як вищу психічну функцію людини.

Тема 6. Психічні властивості.

Тема 7. Психічні якості.

Тема 8. Проблема особистості в сучасній психології.

Тема 9. Психологічна природа активності особистості.

Тема 10. Діяльність.

Тема 11. Групи і колективи.

Навчальна дисципліна № 3 «Методика викладання географії в закладах загальної середньої освіти»

- Тема 1. Методика викладання (навчання) географії як педагогічна наука.
- Тема 2. Розвиток та сучасний стан методики географії в Україні. Закордонний досвід методики географії.
- Тема 3. Принципи географічної освіти та їх сучасні тенденції розвитку.
- Тема 4. Мета і задачі навчання географії у школі.
- Тема 5. Зміст шкільного курсу географії. Елементи змісту географічної освіти (предметні компетенції).
- Тема 6. Методи навчання географії.
- Тема 7. Засоби навчання географії.
- Тема 8. Сучасні педагогічні технології викладання географії.
- Тема 9. Сутність навчання на основі застосування ІКТ.
- Тема 10. Проектна технологія.
- Тема 11. Ігрові технології.
- Тема 12. Технології дистанційного навчання.
- Тема 13. Формувальне оцінювання предметних компетенцій учнів з географії.
- Тема 14. Дистанційні форми та методи контролю навчальних досягнень учнів.

Навчальна дисципліна № 4 «Фізична географія України»

- Тема 1. Географічне положення України.
- Тема 2. Структурно-геологічна будова України.
- Тема 3. Рельєф і геоморфологічне районування України.
- Тема 4. Корисні копалини України.
- Тема 5. Кліматичні умови і ресурси України.
- Тема 6. Гідрологія та гідрографія України.
- Тема 7. Ґрунти. Рослинний та тваринний світ. Природно-заповідний фонд України.
- Тема 8. Регіональний аналіз природних умов та геоекологічних проблем України.
- Тема 9. Регіональні рівнинні ландшафтні структури. Українські Карпати та Кримські гори.
- Тема 10. Геоекологічна ситуація в Україні.

Навчальна дисципліна № 5 «Економічна і соціальна географія України»

- Тема 1. Вступ. Адміністративно-територіальний устрій України.
- Тема 2. Природно-ресурсний потенціал України.
- Тема 3. Населення України.
- Тема 4. Економічний розвиток і господарський комплекс України.
- Тема 5. Місце України у світовому господарстві. Економічний потенціал.
- Тема 6. Паливна промисловість. Енергетика України.
- Тема 7. Металургія України.
- Тема 8. Машинобудування України.
- Тема 9. Хімічна промисловість України.
- Тема 10. Сільське господарство України.
- Тема 11. Транспорт і зв'язок України.

Тема 12. Сфера послуг України.

Тема 13. Зовнішні економічні зв'язки України.

3. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До навчальної дисципліни № 1 «Педагогіка»

1. Анєнкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Руссол В. М. Педагогіка. Навчальний посібник / І. П. Анєнкова, М. А. Байдан, О. А. Горчакова, В. М. Руссол: – Львів : “Новий Світ 2000”, 2020. – 567 с.

2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 4-те, перероб., доп. К., 2014. - 616 с.

3. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Чернігів, 2016. – 528 с.

4. Загальні основи педагогіки: навч. посіб. для здоб. вищої освіти / Л. В. Задорожна, І.М.Княгницька, І. Б. Тимофєєва. – Херсон : ОЛДПІЛЮС, 2020. – 192 с.

5. Пащенко М.І. Педагогіка: навч. посібник/ М.І. Пащенко, І.В. Красноштан. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 228 с.

6. Педагогіка: баз. підручн. для студ. вищ. навч. закладів / кол. авторів; за ред. І. Ф. Прокопенка. Харків : Фоліо, 2015. - 572 с.

7. Пихтіна Н. Основи педагогічної техніки. Навчальний посібник. Вид-во: центр учбової літератури. 2023. - 316 с.

8. Сікорський П.І. Нова педагогіка. Львів: Львівська політехніка. 2021. - 540с.

9. Фізеші О. Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: навчальний посібник для студентів педагогічних спеціальностей - Київ : Кондор, 2014. – 390 с

10. Ярошук Л. Теорія та методика виховання: навч. посіб. Бердянськ, 2019. - 400 с.

До навчальної дисципліни № 2 «Психологія»

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 388 с.

2. Іванова О.В. Психологія: вступ до спеціальності : навч. посібник. - Київ: Центр учбов. літ., 2016. - 180 с.

3. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. – 172 с.

4. Скрипченко О. В. Загальна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін.: Посібник – К. : Каравела, 2012. – 464 с.

5. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Загальна психологія. Навч. посіб. - Київ «Центр учбової літератури», 2012 р. - 296 с

6. Партико Т.Б. Психологія : підручник. Київ: Ін Юре, 2014. – 665 с.

До навчальної дисципліни № 3 «Методика викладання географії у закладах загальної середньої освіти»

1. Географія. 6-11 клас: навчальні програми, методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу. - Х.: Видавництво «Ранок», 2017. - 96 с.
2. Вішнікіна Л.П. Компетентнісне навчання географії в основній школі: монографія. - Полтава: ТОВ «АСМІ», 2017. - 407 с.
3. Державний стандарт базової середньої освіти. / МОН: Державні стандарти. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/nras/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
4. Дидактика географії: Монографія / В.М.Самойленко, О.М.Топузов, Л.П.Вішнікіна, О.Ф.Надтока, І.О.Діброва. - К.: Педагогічна думка, 2014. - 586 с.
5. Загальна методика навчання географії: підручник [з грифом МОНМС України] / О.М. Топузов, В.М. Самойленко, Л.П. Вішнікіна. - К.: ДНВП «Картографія», 2012. - 512 с.
6. Лаврук М. М. Методика навчання географії: практична і самостійна робота студентів: навчально-методичний посібник. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 2015. - 136 с.
7. Модельні навчальні програми. «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти./ МОН: Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи (запроваджуються поетапно з 2022 року). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
8. Навчання географії: Понятійно-термінологічний словник (Рекомендовано МОН України як понятійно-термінологічний словник для вищих навчальних закладів) / В.М.Самойленко, Я.Б.Олійник, Л.П.Вішнікіна, І.О.Діброва. - К.: Ніка-Центр. 2014. - 352 с.
9. Назаренко Т.Г. Методика навчання географії України в загальноосвітніх навчальних закладах (особливості навчання) [Текст] / Т. Г.Назаренко. - Х.: ВГ «Основа», 2016. - 112с.

До навчальної дисципліни №4 «Фізична географія України»

1. Комплексний атлас України. – К.: ДНВП Картографія, 2005. – 96 с.
2. Маринич О.М., Шищенко П.Г. Фізична географія України: Підручник. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2005. – 480 с.
3. Маринич О.М., Шищенко П.Г. Фізична географія України: Підручник. – Електронний ресурс. pdf (95,7 МБ). – 2018. – Режим доступу: http://chtyvo.org.ua/authors/Marynych_Oleksandr/Fizychna_heohrafiia_Ukrainy/
4. Національний атлас України. / Ін-т географії НАН України. Державна служба геодезії, картографії та кадастру. Гол.ред. Л.Г.Руденко. – М.-би різні. – К.: ДНВП «Картографія», 2007. – 440 с.
5. Стецюк В.В. Екологічна геоморфологія України: Навч. посіб. / В.В. Стецюк, Г.І. Рудько, Т.І. Ткаченко. – К.: Вища шк., 2009. – 367 с.
6. Суматохіна І.М. Методичні вказівки до виконання практичних і самостійних робіт з курсу «Фізична географія України». – Дніпро: Друкарня «Будинок друку», 2017. – 40 с.

До навчальної дисципліни №5
«Економічна і соціальна географія України»

1. Барановський М.О. Економічна та соціальна географія України: Реальний сектор економіки. Навчальний посібник. – Ніжин: Видавець Лисенко М.М. 2018 – 376 с.

2. Гринів Л.С. Курчак М.В. Національна економіка України: Навчальн. посібник. Львів: Магнолія, 2020. – 464 с.

3. Мезенцев К.В. Регіональний розвиток в Україні: суспільно-просторова нерівність і поляризація: монографія / К.В. Мезенцев, Г.П. Підгрупний, Н.І. Мезенцева. – К.: ДП “Прінт Сервіс”, 2014. – 132 с.

4. Населення України: демографічні складові людського розвитку / за ред. О.М. Гладуна. Умань : Видавець «Сочінський», 2015. 180 с.
https://www.idss.org.ua/monografii/2015_demog_skladovy.pdf

5. Немець Л. М., Сільченко Ю. Ю., Вірченко П. А. Економічна і соціальна географія України. Навчальний посібник. Харків, 2014. - 265 с.

6. Пістун М.Д. Сучасні проблеми регіонального розвитку України: навчальний посібник / М.Д. Пістун, А.Л. Мельничук. – 3-є вид., доп. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2013. – 290 с.

7. Соляр В.В. Регіональна економіка: Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти / В.В.Соляр, О.В. Анісімова. - Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 173с.

4. СТАНДАРТНА СТРУКТУРА ВАРІАНТУ ФІ

Кожний варіант фахового іспиту містить **50** тестових завдань, зміст яких стає відомим вступнику лише при отриманні варіанту випробування. Всі питання складені у формі обрання однієї вірної відповіді з чотирьох запропонованих, проти якої вступник має зробити відповідну позначку.

Оцінка за відповідь на кожне питання варіанту ФІ може набувати одного з двох значень:

максимального значення 2 бали у випадку вірної відповіді,
мінімального значення 0 балів у випадку невірної відповіді.

Розподіл питань у кожному варіанті:

- за формою завдань
- за темами навчальних дисциплін

Структура варіанту з фахового іспиту:

	Кількість тестових завдань у варіанті	Кількість балів за тестове одне завдання	Максимальна кількість балів
Дисципліна №1	10	2	20
Дисципліна №2	10	2	20
Дисципліна №3	10	2	20

Дисципліна №4	10	2	20
Дисципліна №5	10	2	20
Всього питань на обрання вірної відповіді	50	2	$50 \times 2 = 100$

База містить 5 дисциплін, в кожній дисципліні 4 різних блоки, обирається по два завдання з блоку, всього одиниць у варіанті 50.

Для забезпечення оголошеної структури екзаменаційного білета і належної варіативності при його формуванні склад та об'єм бази тестових завдань повинен бути таким:

Дисципліни	Кількість блоків	Кількість завдань в одному блоці	Всього завдань з дисципліни
Дисципліна №1	4	25	100
Дисципліна №2	4	25	100
Дисципліна №3	4	25	100
Дисципліна №4	4	25	100
Дисципліна №5	4	25	100
Загальна кількість завдань			500